

ОБЛІК І АУДИТ

*Укладач – доцент кафедри бухгалтерського обліку, к. е. н, доцент
О. В. Лега*

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Облік і аудит» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Бакалавр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організаційні та методичні засади відображення в обліку господарських операцій та проведення аудиту.

Міждисциплінарні зв'язки: Окремі елементи змістовного наповнення навчальної дисципліни професійної підготовки обов'язкової частини розглядалися при вивченні навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки», «Економічна теорія», «Фінанси, гроші і кредит». Деякі елементи вивчаються в межах навчальної дисципліни «Діловодство» та «Державний бюджет». Знання набуті під час вивчення навчальної дисципліни «Облік і аудит» можуть бути використані при вивченні наступних навчальних дисциплін: «Економіка підприємства», «Інформаційні системи в управлінні», «Проектне фінансування», «Архівна справа».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні в майбутніх менеджерів фундаментальних знань і освоєнні концептуальних основ обліку та аудиту як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень.

1.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни: формування професійних компетенцій з питань обліку і аудиту як інструментарію обґрунтування управлінських рішень.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентності:

знання:

- користуватися нормативними документами що регулюють бухгалтерський облік в Україні;
- розрізняти, що таке господарські засоби (активи) і джерела їх (утворення) формування (пасиви);
- складати баланс підприємства і аналізувати його з метою потреб управління;
- відкривати рахунки, складати бухгалтерські проводки, робити записи на рахунках, визначити по них обороти і сальдо, і сальдо (залишок), складати оборотні відомості та баланс підприємства;
- використовувати принципи оцінювання господарських засобів (активів) та джерел їх утворення (пасивів);
- складати (заповнювати форми) первинних документів, перевіряти та опрацьовувати їх з метою подальшого використання і передача в архів;
- робити записи в реєстри даних первинних та зведених документів;
- документувати господарські операції, складати бухгалтерські проводки по господарських операціях, робити записи в реєстри з обліку необоротних активів, запасів, коштів, розрахунків з дебіторами, власного капіталу, зобов'язань, доходів та витрат діяльності підприємства;
- оцінювати об'єкти обліку відповідно до вимог Положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
- правильно визначати витрати на біологічні перетворення активів рослинництва та тваринництва і відображати їх в обліку;
- калькулювати собівартість одержаної з виробництва продукції рослинництва,

тваринництва, промислових виробництв та виконаних робіт наданих послуг;

– визначати фінансові результати по окремих видах виробленої продукції та в цілому по підприємству;

– складати і аналізувати форми фінансової звітності;

– використовувати дані бухгалтерського обліку в управлінні підприємством;

вміння:

організувати аудиторську фірму, складати плани і програми аудиту, договори на аудиторські послуги, аудиторські висновки та інші робочі документи аудитора, проводити аудит бухгалтерської звітності, перевіряти ведення бухгалтерського обліку згідно з чинним законодавством, виявляти помилки, порушення та зловживання, надавати рекомендації щодо їх усунення та інші консультаційні послуги.

способи мислення:

– абстрактне (словесно-логічне) мислення, що відбувається з опорою на поняття, судження, з допомогою логіки, не використовуючи емпіричних даних;

– теоретичне мислення, що полягає у пізнанні законів, правил та відображає істотне у явищах, об'єктах, зв'язках між ними на рівні закономірностей і тенденцій.

– творче мислення, що забезпечує продуктивні перетворення у діяльності особистості, зокрема оригінальність розв'язання проблеми, семантична гнучкість, що дає змогу бачити об'єкт під новим кутом зору, образна адаптивна гнучкість, яка уможливорює зміну об'єкта з розвитком потреби у його пізнанні, семантична спонтанна гнучкість як продукування різних ідей щодо невизначених ситуацій.

професійні, світоглядні і громадянські якості: професійна самоідентифікація згідно набутих навиків та вмінь, вмотивованість до професійного зростання у практичній діяльності галузі управління й адміністрування, а також до особистісного розвитку, що формуються шляхом вольових зусиль.

морально-етичні цінності: пізнання специфіки науково-практичної діяльності у професійному сегменті, урахування надбання світових та вітчизняних наукових шкіл бухгалтерського обліку, що дозволить у майбутньому дотримуватися вимог, приписів, норм і принципів щодо поведінки людини у ставленні її до суспільства та соціальних інститутів на засадах взаємної поваги, гуманізму, рівності та справедливості.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години/ 4 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку.

Сутність бухгалтерського обліку. Мета та функції бухгалтерського обліку. Види бухгалтерського обліку. Регулювання бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку, їх характеристика. Поняття про предмет бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку: ресурси, джерела утворення ресурсів, господарські процеси. Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Джерела власних активів підприємства (власний капітал), їх сутність та характеристика. Джерела залучених коштів підприємства (зобов'язання), їх класифікація. Загальне поняття про господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку. Процеси придбання, виробництва та реалізації.

Тема 2. Метод бухгалтерського обліку.

Загальне поняття про метод бухгалтерського обліку та його складових. Бухгалтерський баланс як елемент методу. Мета складання балансу. Зміст та побудова балансу. Характеристика статей активу і пасиву. Типи господарських операцій та їх вплив на структуру і валюту балансу. Поняття та будова рахунку бухгалтерського обліку. Сутність подвійного запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Кореспонденція рахунків. Бухгалтерські записи (проведення), їх види. Порядок визначення оборотів і сальдо по активних і пасивних рахунках. Синтетичні рахунки, їх призначення, Аналітичні рахунки, їх призначення. Оборотно-сальдова відомість по рахунках. Рахунки

бухгалтерського обліку, їх принципи, класифікація. План рахунків бухгалтерського обліку. Сутність документації як елементу методу, її класифікація і призначення. Сутність інвентаризації, її завдання, призначення. Оцінка як система вартісного виразу. Сутність калькуляції.

Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання.

Сутність облікового циклу. Первинний, поточний та узагальнюючий облік. Облікові реєстри та їх класифікація. Форми бухгалтерського обліку: сутність та види. Сутність облікової політики. Функції керівника та головного бухгалтера. Методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики. Наказ про облікову політику: основний зміст та призначення.

Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів.

Характеристика документальне забезпечення, відображення на рахунках бухгалтерського обліку процесу придбання. Характеристика документальне забезпечення, відображення на рахунках бухгалтерського обліку процесу виробництва. Характеристика документальне забезпечення, відображення на рахунках бухгалтерського обліку процесу реалізації. Порядок визначення фінансових результатів.

Тема 5. Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності.

Сутність, призначення, мета, ознаки, класифікація аудиту. Предмет, об'єкт, метод, методика аудиту. Методичні прийоми аудиту. Принципи аудиту.

Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності.

Суб'єкти аудиторської діяльності. Сертифікація аудиторів. Види аудиторських послуг. Загальні умови проведення аудиту та надання аудиторських послуг. Основні етапи процесу аудиту. Планування аудиту, його мета та стадії. Оцінка системи внутрішнього контролю. Загальний план аудиту, його зміст. Програма аудиту, її складові. Аудиторські процедури, їх призначення та види. Поняття та класифікація робочих документів аудитора. Методика складання робочих документів аудитора.

Тема 7. Методика аудиту фінансової звітності.

Зміст перевірки даних бухгалтерського обліку. Основні процедури і методика перевірки обліку. Перевірка даних обліку і звітності. Завдання та послідовність аудиту активів, капіталу і зобов'язань.

Тема 8. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством.

Характеристика систем облікової інформації на ПЕОМ. Планування аудиту у комп'ютерному середовищі: вивчення комп'ютерного середовища, визначення ступеню ризику неефективності систем обліку та аудиту і їх надійності. Характеристика і підходи до аудиту у простих і складних комп'ютерних системах. Комп'ютерне шахрайство, визначення та ознаки. Аудиторський звіт та аудиторських висновки. Види аудиторських висновків. Загальні вимоги до аудиторського висновку.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Білоусько В. С. Теорія бухгалтерського обліку [Текст] / В. С. Білоусько, М. І. Беленкова. – К. : Мета, 2002. – 240 с.
2. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах : [Підруч.] / [Огійчук М. Ф., Плаксієнко В. Я., Панченко Л. Г. та ін.] ; 3 вид., перероб. і доп. – К. : Алерта, 2006. – 880 с.
3. Бухгалтерський облік у документах : [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Міністерство освіти і науки України / Л. М. Чернелевський (ред.). – К. : Пектораль, 2005. – 396 с.
4. Бухгалтерський облік у сільському господарстві в первинних документах і провідках [Текст] / [Гаврилюк В. М., Бірюкова О. О., Огійчук М. Ф. та ін.]. – Харків : Фактор, 2008. – 464 с.

5. Бухгалтерський фінансовий облік в сільськогосподарських підприємствах [Текст] / [наук. ред. М. Г. Михайлов]. – К. : ЦУЛ, 2008. – 472 с.

6. Господарський Кодекс України: за станом на 16 груд. 2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>. – Назва з титул. екрану.

7. Про аудиторську діяльність : Закон України від 14 вер. 2006 р. № 140-V [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>. – Назва з титул. екрану.

8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України : від 30 лист. 1999 р. № 291 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>. – Назва з титул. екрану.

9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>. – Назва з титул. екрану.

Допоміжна

1. Кім Г. Бухгалтерський облік : первинні документи і порядок їх заповнення [Текст] / Г. Кім. – К. : ЦУЛ, 2004. – 440 с.

2. Кулик В. А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє : [Моногр.] / В. А. Кулик. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2010. – 186 с.

3. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні : основи та практика : [Навч. посіб.] / В. С. Лень ; 2 вид. – К. : Учбова література, 2006. – 556 с.

4. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік : [Підруч. для студ. вищих навч. закл.] / О. В. Лишиленко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 528 с.

5. Організація обліку : [Навч. посіб.] / І. Б. Садовська [та ін.] ; [за ред. І. Б. Садовської] ; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2013. – 563 с.

6. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : [Підруч.] / В.Г. Швець. Київ : Знання, 2004. – 447 с.

Інформаційні ресурси

1. Облік і фінанси: науково-виробничий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.afj.org.ua>. – Назва з титул. екрана.

2. Все про бухгалтерський облік: всеукраїнська професійна газета [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.vobu.com.ua. – Назва з титул. екрана.

3. Податки та бухгалтерський облік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu>. – Назва з титул. екрана.

4. Бухгалтер 911 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911>. – Назва з титул. екрана.

5. Бухгалтерський тиждень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://i.factor.ua/ukr/journals/bn>. – Назва з титул. екрана.

6. Бюджетна бухгалтерія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://i.factor.ua/ukr/journals/by>. – Назва з титул. екрана.

7. Інтерактивна бухгалтерія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.interbuh.com.ua/ua. – Назва з титул. екрана.

8. Дебет-Кредит : Український бухгалтерський портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : dtk.com.ua. – Назва з титул. екрана.

9. Баланс : практичний журнал для бухгалтера [Електронний ресурс]. – Режим доступу : balance.ua/ua/products/all/post/balans-prakticheskij-gurnal-dlya.../arhiv. – Назва з титул. екрана.

10. НР Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з титул. екрана.